

अक्षरा संस्कृत-0

उत्तर पुस्तिका

वर्णमाला

1. (क) पाँच	(ख) तैंतीस	(ग) ज्ञानी, ज्ञान	(घ) क्षीर, क्षमता
(ग) स्वर	(घ) विसर्ग	4. (क) न् + आ + म् + अ	
2. (क) अ	(ख) ब	(ख) र् + अ + म् + आ	
(ग) ब	(घ) ब	(ग) नदी	
3. (क) त्रिकोण, त्रिशूल	(ख) श्रमिक, श्रवण	(घ) नमस्ते	

संख्यावाचिनः शब्दाः

1. (क) एकः	(ख) त्रयः	ड. षट्	च दश
(ग) चत्वारः	(घ) पञ्च	छ. सप्त	ज. नव

सः/एषः

1. (क) एषः	(ख) एषाः	स्त्रीलिंग शब्दाः — शिक्षिका कलिका
(ग) सा	(घ) एषा	छात्रा अम्बा
(ङ) सः		
2. पुल्लिंग शब्दाः — नरः अध्यापकः		3. 1. सः रक्षकः 2. एषा अध्यापिका
बालकः मालाकारः		3. एषा मञ्जूषा 4. सा अजा
		5. एषः पादपः 6. सः छात्रः

धातु (क्रिया)

1. (क) सः	(ख) सः	3. (क) कन्या	(ख) अध्यापकः
(ग) सा	(घ) सा	(ग) छात्रः	(घ) बालिका
2. 1. अम्बा पचति	2. श्यामा पिबति	4. (क) अम्बा पचति।	(ख) गौरव धावति।
3. सः खादति	4. अध्यापकः पाठयति	(ग) श्यामा लिखति।	(घ) सा हसति।

तौ/ते

1. (क) छात्रौ गच्छतः।
(ख) अध्यापिका पाठयति।
(ग) ते पचतः। (घ) सः लिखति।	3. 1. तौ लिखतः 2. तौ धावतः
3. सः कृषकः 4. ते नृत्यतः
2. (क) ते (ख) तौ
(ग) तौ (घ) ते	4. (क) तौ धावतः। (ख) ते गच्छतः।
(ग) तौ हसतः। (घ) ते खेलतः।

ते/ताः

1. (क) ते (ख) सः (ग) ते
(घ) ते (ङ) ताः	3. (क) ते हसन्ति। (ख) ताः खेलन्ति।
(ग) ते वदन्ति (घ) ते पचन्ति।
2. (क) ते लिखन्ति। (ख) सः पठति।
(ग) ताः नृत्यन्ति (घ) तौ गच्छतः।	4. 1. ते पठन्ति। 2. ते खेलन्ति।
3. ताः हसन्ति। 4. सा धावति।

त्वम्/अहम्

1. (क) पचामि (ख) गच्छसि
(ग) धावति (घ) पठसि
(ङ) लिखामि	3. (क) सा (ख) त्वम् (ग) अहम्
(घ) तौ (ङ) ते
2. (क) अहम् क्रीडामि। (ख) त्वम् किं करोषि?
(ग) ताः धावन्ति। (घ) अहम् नमामि।
(ङ) त्वम् खादसि। (च) ते गच्छन्ति।	4. (क) कन्याः वदन्ति। (ख) अहम् नमामि।
(ग) सः गच्छति। (घ) तौ पठतः
(ङ) त्वम् किम् करोषि?

युवाम्/आवाम्

1. (क) युवाम् (ख) ताः (ग) आवाम्
(घ) युवाम् (ङ) युवाम् | 2. (क) पचावः (ख) खेलसि
(ग) खादति (घ) चलथः |
|--|--|

- (ङ) नमामि
3. (क) अहम् चलायि।
 (ख) तौ खादतः।
 (ग) त्वम् कुत्र गच्छसि?
 (घ) युवाम् धावथः।

- (ङ) बाला पठति।
 (च) आवाम् खेलावः।
4. (क) ते खादन्ति (ख) तौ पठतः
 (ग) आवाम् खेलावः (घ) त्वम् गच्छसि
 (ङ) युवाम् पचथः (च) अहम् नमामि।

यूयम्/वयम्

1. (क) यूयम् (ख) वयम्
 (ग) ते (घ) यूयम्
 (ङ) वयम्
2. (क) अपि — भी (ख) त्वम् — तुम्
 (ग) अहम् — मैं (घ) यूयम्—तुम् सब
 (ङ) वयम् — हम सब

3. (क) ते पठतः। (ख) त्वम् चलसि।
 (ग) वयम् पठामः। (घ) युवाम् गच्छथः।
4. (क) आम्, वयम् तत्र खेलायः।
 (ख) नहि, अहम् न धावामि।
 (ग) नहि, वयम् पठामः।
 (घ) आम्, वयम् खेलायः।

कः कौ, के/का, के, का:

1. (क) ते (ख) अहम् (ग) एषः
 (घ) ताः (ङ) आवाम्
2. (क) त्वम् कः असि? (ख) का पठति?
 (ग) के खेलन्ति? (घ) कौ नृत्यतः?
 (ङ) के गर्जन्ति?
3. (क) धावति (ख) कूजन्ति
 (ग) खादतः (घ) नृत्यति

- (ङ) धावन्ति
4. (क) एताः कोकिलाः सन्ति।
 (ख) सः शशकः धावति।
 (ग) सिंहः गर्जति।
 (घ) मयूरौ नृत्यतः।
 (ङ) ते खेलन्ति।

किम्/के/कानि

1. (क) जलम् (ख) पुस्तकम्
 (ग) कदलीफलम् (घ) देवालयम्
 (ङ) एतत्
2. (क) पादपाः (ख) पुष्पाणि:

- (ग) नक्षत्राणि (घ) दुग्धं
3. (क) एतत् मम गृहम् अस्ति।
 (ख) एतानि मम पुस्तकानि सन्ति।
 (ग) वृक्षात् पत्राणि पतन्ति।

4. (घ) एतत् चक्रम्।
(क) कदलीफलानि (ख) चक्रे

- (ग) उद्यानम् (घ) रक्षकः
(ङ) पंकजम्

कुत्र/किम्

1. (क) देशम्	(ख) पाठम्	3. (क) कुत्र	(ख) किम्
(ग) गृजजनम्	(घ) देवालयम्	(ग) किम्	(घ) कुत्र
2. (क) खादावः	(ख) गच्छति	4. (क) पत्रं	(ख) भोजनं
(ग) लिखति	(घ) गच्छन्ति	(ग) देवालयम्	(घ) दुग्धं

अभ्यास-पत्रम्

1. (क) कलमेन	(ख) कार्यालयं	(छ) तौ — वे दोनों	
(ग) पुष्पाणि	(घ) परीक्षाभवनं	5. (क) यूयम्	(ख) ते
(ङ) कर्णाभ्याम्		(ग) तौ	(घ) त्वम्
2. (क) तडागः	(ख) विद्यालयः	(ङ) वयम्	
(ग) गृहम्	(घ) तरणतालः	6. (क) सः पत्रं लिखति।	
(ङ) चिकित्सालयः		(ख) अम्बा पचति।	
3. (क) सैनिकौ देशं रक्षतः।		(ग) अद्य बालदिवसः अस्ति।	
(ख) सः ग्रामं गच्छति।		(घ) अहम् दुग्धं पिबामि।	
(ग) ते कदलीफलं खादन्ति।		(ङ) अहम् फलं खादामि।	
(घ) बालकाः तीव्रं धावन्ति।		7. (क) आकाशे नक्षत्राणि भवन्ति।	
(ङ) एतत् पुष्पम् अस्ति।		(ख) शशकः गृज्जनम् खादति।	
4. (क) सः — वह	(ख) कुत्र — कहाँ	(ग) जनकः कार्यालयं गच्छति।	
(ग) युवाम् — तुम दोनों	(घ) अपि — भी	(घ) अम्बा भोजनम् पचति।	
(ङ) कदा — कब		(ङ) दीक्षा नृत्यति।	
(च) आवाम् — हम दोनों			